

Archeologienota Deerlijk – Waregemstraat 29

Verslag van resultaten

Davy Herremans

Projectcode – 2022G96

Goed in erfgoed
Blauwesteenstraat 16A
9070 Heusden
www.goedinerfgoed.be

© 2022 – Goed in erfgoed Comm. V.

Niets uit deze publicatie mag vermenigvuldigd worden, opgeslagen in geautomatiseerde gegevensbestanden en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook (digitaal, mechanisch, door fotokopie) zonder toestemming van Goed in erfgoed Comm. V.

Goed in erfgoed Comm. V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Inhoud

1. Beschrijvend gedeelte	4
1.1. Administratieve gegevens, situering en voorkennis.....	4
1.2. Onderzoeksopdracht	6
1.2.1. Aanleiding	6
1.2.2. Vraagstelling	6
1.2.3. Randvoorwaarden	6
1.3. Geplande werken	7
2. Bureauonderzoek	8
2.1. Onderzoeksstrategie en –methode	8
2.1.1. Landschappelijke situering.....	8
2.1.2. Historisch-cartografische situering	9
2.1.3. Archeologische situering.....	9
2.2. Databeheer	9
2.3. conservatie-assessment	9
2.4. Assessment van het onderzochte gebied.....	11
2.4.1. Methoden, technieken en criteria	11
2.4.2. Landschappelijke situering.....	11
2.4.2.1. Topografie, geomorfologie en hydrografie	11
2.4.2.2. Geologie	13
2.4.2.2. Bodemtype	13
2.4.2.3. Bodemerosie.....	13
2.4.1.4. Bodemgebruik.....	13
2.4.3 Historisch-cartografische situering	14
2.4.4. Archeologische situering	16
3. Datering en archeologische verwachting.....	18
4. Synthese	18
Samenvatting	20
Bibliografie	21
Lijst van figuren	22

1. Beschrijvend gedeelte

1.1. Administratieve gegevens, situering en voorkennis

Administratieve gegevens	
<i>Initiatiefnemer</i>	Zie privacyfiche
<i>Projectcode</i>	2022G96
<i>Sitecode</i>	DEE-WAR-2022
<i>Nummer van het wettelijk depot of buitenlands equivalent hiervan</i>	nvt
<i>Erkend archeoloog</i>	Herremans Davy - OE/ERK/Archeoloog/2017/00166
<i>Termijn onderzoek</i>	01/07/2022-12/07/2022
<i>Thesauri Inventaris Onroerend Erfgoed</i>	Bureauonderzoek
Situering	
<i>Locatie projectgebied</i>	Waregemstraat 29 8540 Deerlijk
<i>Bounding box</i>	79038.5883221429976402,172102.5335849123657681: 79197.3819045944401296,172249.997820859774947
<i>Oppervlakte percelen</i>	8597 m ²
<i>Kadaster</i>	Deerlijk, 1e afd. Meldert, Sectie A nr. 272E4; 272G3
<i>Topografische kaart/kadasterkaart</i>	Figuur 1
Voorkennis archeologie	
<i>Archeologisch monument</i>	Nee, Figuur 1
<i>Archeologische zone</i>	Nee, Figuur 1
<i>Waarneming archeologie</i>	Niet, Figuur 1
<i>Kaart geen archeologie(CGA)</i>	Nee, Figuur 1
<i>Archeologienota of nota</i>	Nee, Figuur 1
<i>Eindrapport archeologie</i>	Nee, Figuur 1
Andere erfgoedinventarissen	Ja, Figuur 1 Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Weverij met conciërgewoning https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/81962

Bekrachtigde archeologienota's en nota's
 Projectgebied_2022G96
 Vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed

Aanmaakdatum: 08/07/2022

Figuur 1 het projectgebied op de GRB-basiskaart (boven); het projectgebied ten op zichte van de relevante datalagen van de inventaris onroerend erfgoed. Basislaag recente orthofoto (onder) (© geopunt)

1.2. Onderzoeksopdracht

1.2.1. Aanleiding

De bouwheer plant de sloop van een industrieel gebouw met kantoor te Deerlijk, Waregemstraat 29. Het projectgebied omvat het perceel gekend bij het kadaster onder het nummer Deerlijk, 1e afd. Meldert, Sectie A nr. 272E4; 272G3. De totale oppervlakte van de betrokken percelen betreft +/- 8597 (>3000 m²) waarvan meer dan 1000 m² wordt geroerd door de geplande werken met ingreep op de bodem. De opmaak van een archeologienota is verplicht in kader van de aanvraag tot omgevingsvergunning

1.2.2. Vraagstelling

Doel van dit bureauonderzoek is om na te gaan wat het archeologisch potentieel is van het projectgebied op basis van historisch-cartografische bronnen en gepubliceerde archeologische en landschappelijke data. Op deze manier wordt nagegaan (i) of verdere maatregelen in het kader van archeologisch (voor)onderzoek nodig zijn en (ii) welke dimensie die aannemen.

Het bureauonderzoek start vanuit volgende vraagstelling :

- Wat is op basis van de bestaande bronnen het archeologisch potentieel van het projectgebied?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites binnen de grenzen van het projectgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van deze eventuele site(s)?
- Welke impact hebben de geplande werken op het eventuele archeologisch erfgoed?
- Biedt het projectgebied een potentieel op kennisvermeerdering?
- Wat is het kader waarin dit kennispotentieel kan of moet geëxploiteerd worden?

1.2.3. Randvoorwaarden

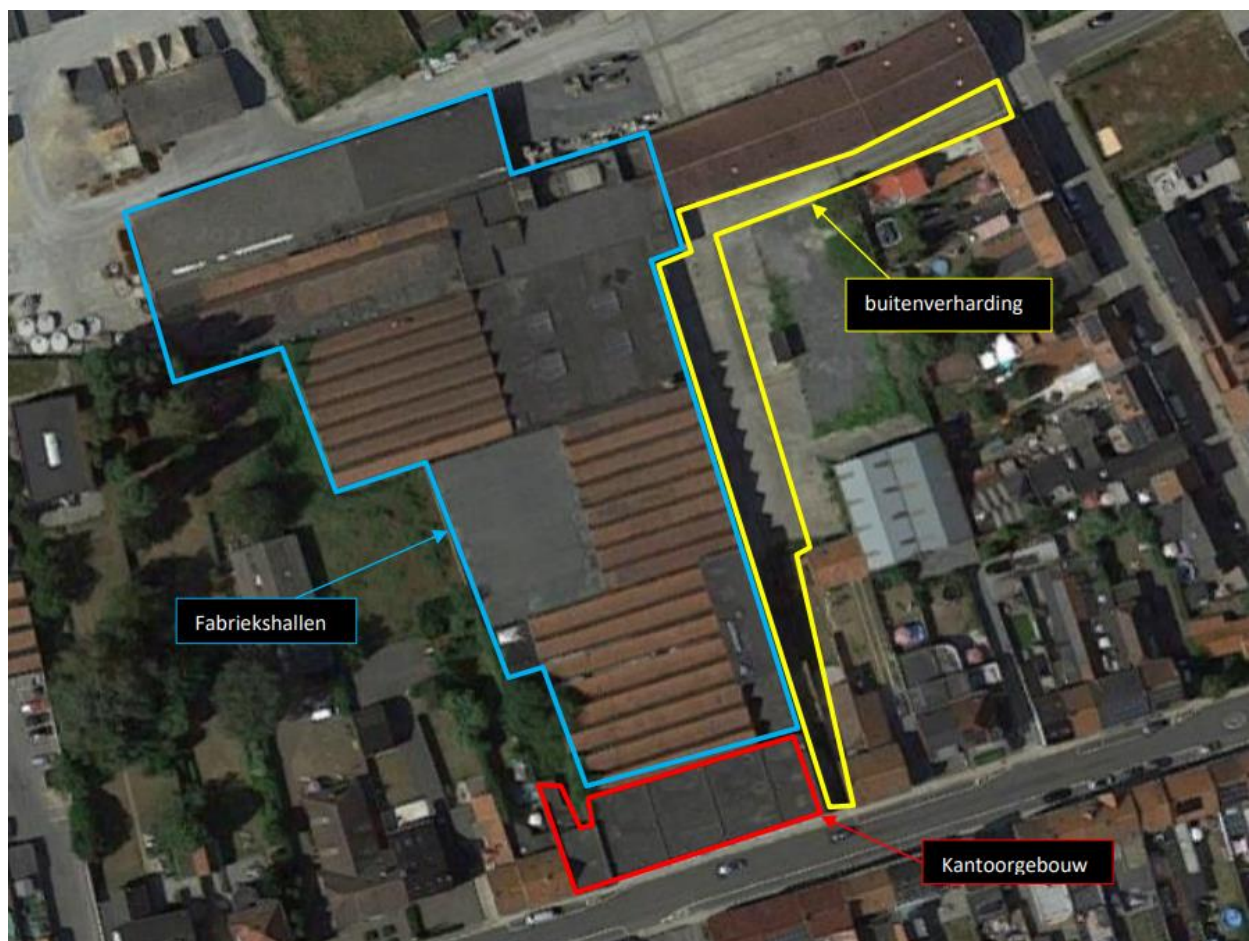
Deze archeologienota beperkt zich tot een bureauonderzoek. Verder valuatie met of zonder ingreep op de bodem kon niet worden georganiseerd voorafgaand aan de vergunningsaanvraag omwille van praktische en juridische redenen. Het terrein is vandaag bebouwd en verhard. Terreinwerk voorafgaand aan de sloop is niet mogelijk en de sloop is

onderwerp van de voorliggende vergunningsaanvraag. Daarenboven is er op de site een historische verontreiniging van de bodem en bouwmaterialen. In afwachting van sanering is veilig onderzoek voeren niet mogelijk.

Binnen de contouren van het projectgebied situeert zich bouwkundig erfgoed opgenomen in de Inventaris Onroerend Erfgoed als vastgesteld bouwkundig erfgoed. Deze archeologienota evalueert enkel de archeologische waarden van het terrein en de impact van de werken op erfgoed dat ondergronds aanwezig is. Het advies dat wordt verstrekt in het programma van maatregelen beperkt zich eveneens tot dit ondergronds erfgoed. Advisering met betrekking tot de werken aan de opstaande structuren situeert zich bij de lokale overheid.

Het bureauonderzoek beperkt zich tot gepubliceerde of tenminste toegankelijk bronnen.

1.3. Geplande werken

Figuur 2 overzicht van het te slopen industrieel complex

Het te slopen industrieel complex omvat een kantoorgebouw langs de Waregemstraat 29; een geheel van fabriekshallen ten noorden van dit kantoorgebouw; een verharde strook ten oosten van de kantoren en fabriekshallen.

De sloop bestaat uit de afbraak van alle opstaand muurwerk alsook van de uitbraak van funderingen, rioleringen, terreinverhardingen, putten en deksels, kabels en leidingen en overige aanwezige installaties.

De werkzaamheden worden in 1 fase uitgevoerd.

2. Bureauonderzoek

2.1. Onderzoeksstrategie en -methode

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba erkend bij nummer OE/ERK/Archeoloog/2015/00073.

De nota werd opgemaakt op PC met Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving (QGIS). In die GIS werden de digitale ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, <https://geo.onroerenderfgoed.be/> en de website van de centraal archeologische inventaris (CAI).

Voor de diverse onderdelen van het assessment werden diverse bronnen gebruikt. Deze worden hieronder verder opgesomd en toegelicht. De bronnen en hun correcte bibliografische referentie zijn opgenomen in de voetnoten en/pf bibliografische lijst.

2.1.1. Landschappelijke situering

De basis voor de landschappelijke situering vormen diverse cartografische bronnen raadpleegbaar op de onlineportalen Geopunt en de Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).

Een set van digitale bronnen, zowel cartografisch als tekstueel, werden gericht geselecteerd op basis van hun relevantie ten aanzien van de uiteenlopende inhoudelijke aspecten (geologie, bodemkunde, bodemerosie, bodemgebruik, hydrografie en geomorfologie) en van de landschappelijke situering in de assessment.

2.1.2. Historisch-cartografische situering

Parameters bij de selectie van het historisch-cartografisch bronmateriaal zijn: relevantie, chronologische spreiding en toegankelijkheid. De hierboven opgesomde cartografische bronnen zijn in de eerste plaats gekozen om een diachroon overzicht te genereren van de bewoningsgeschiedenis in het projectgebied. Verder werd de toegankelijkheid van de cartografische bronnen in acht genomen. Voorkeur werd gegeven aan reeksen die vlakdekkend zijn gekarteerd, maar vooral ook vrij te raadplegen en af te beelden zijn.

De basis voor de historisch-cartografische situering betreft het kaartmateriaal ontsloten via Geopunt. Daarnaast werd gebruik gemaakt van kaartmateriaal, iconografie en geschreven archief ontsloten via Cartesius (www.cartesius.be), Flandrica (www.Flandrica.be) en het FelixArchief (<https://felixarchief.antwerpen.be/>).

Aanvullend werd gebruik gemaakt van beschikbare en toegankelijke historische literatuur.

2.1.3. Archeologische situering

Voor de archeologische situering werd gewerkt met inventaris.onroerenderfgoed.be. Deze inventaris is het centrale verzamelpunt van alle onroerend erfgoed-data (inclusief archeologie) in Vlaanderen en bijgevolg een relevante startpunt voor bureauonderzoek. Aanvullend werd gebruik gemaakt van beschikbare en toegankelijke archeologische literatuur.

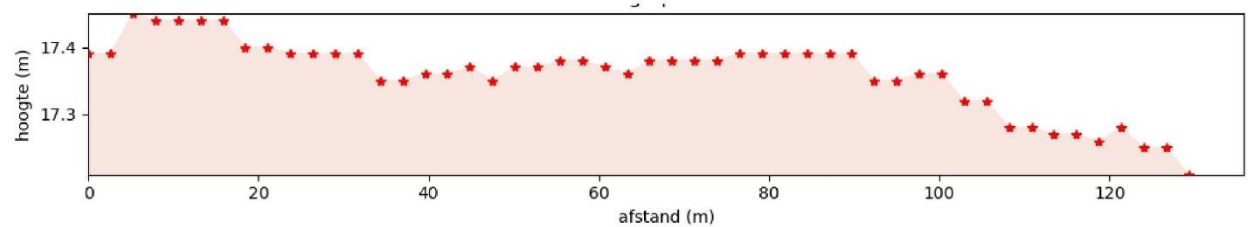
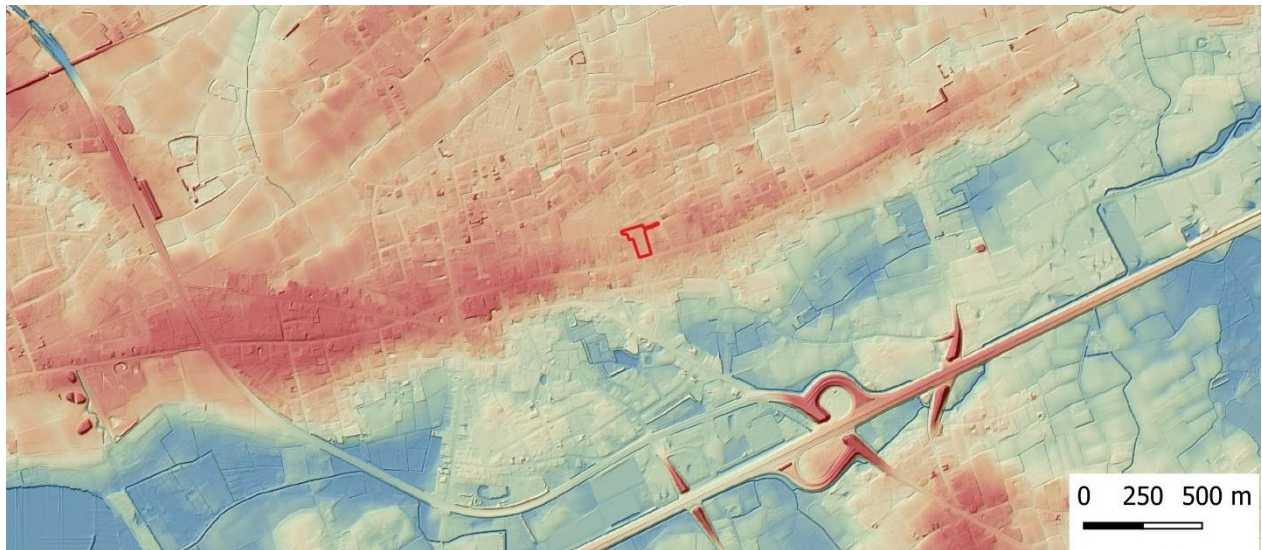
2.2. Databeheer

De digitale output van dit bureauonderzoek, gaande van de archeologienota zelf tot alle figuren, plannen, kaarten, lijsten en GIS-bestanden, wordt digitaal bewaard op twee fysieke gegevensdragers.

Naast bewaring op deze fysieke media wordt een bijkomend kopij voorzien op een virtuele drager (Google Drive).

2.3. conservatie-assessment

Een conservatie-assessment voor stalen of archeologisch vondstmateriaal is niet van toepassing voor dit bureauonderzoek.

Projectgebied_2022G96

Aanmaakdatum: 08/07/2022

Figuur 3 reliëf en hydrografie in het projectgebied. Basislaag DTM-Vlaanderen (boven) en recente orthofoto (onder) (©Geopunt)

2.4. Assessment van het onderzochte gebied

2.4.1. Methoden, technieken en criteria

Dit assessmentrapport omvat alle informatie uit het bureauonderzoek. Om het archeologisch potentieel van het projectgebied in te schatten en een antwoord te vormen op de vooropgestelde onderzoeksvragen worden de geselecteerde bronnen (supra) geanalyseerd en besproken. Uiteindelijk worden de resultaten van de verschillende deel-assessments samengebracht tot een synthese die het mogelijk maakt een gemotiveerd advies uit brengen met betrekking tot het nut van al dan verdergezet archeologisch onderzoek. Bij onvoldoende informatie wordt er uit gegaan van bijkomende maatregelen om tot een waardevol assessment van het projectgebied te komen.

2.4.2. Landschappelijke situering

2.4.2.1. Topografie, geomorfologie en hydrografie

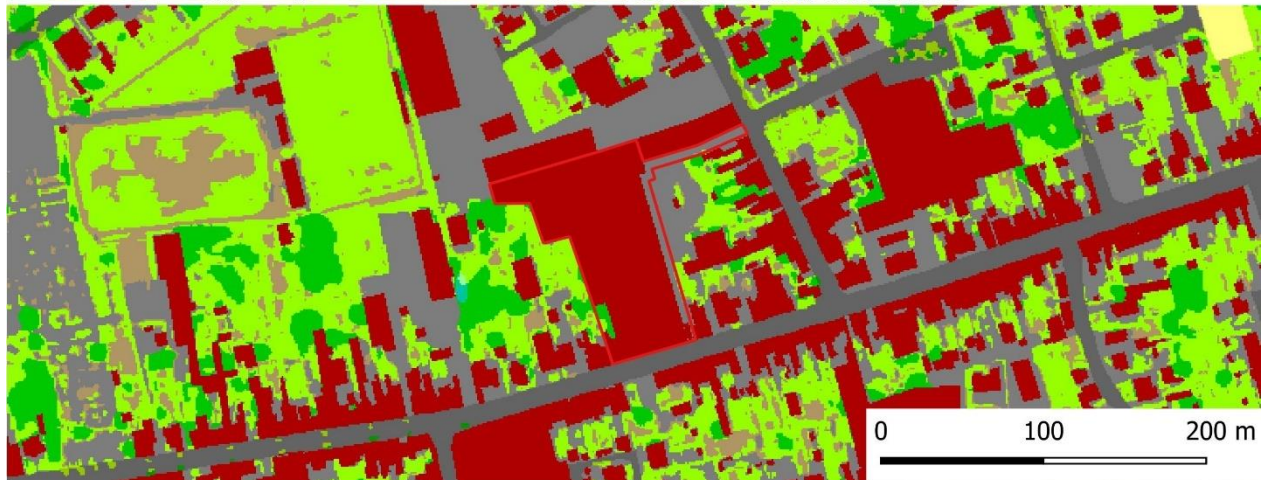
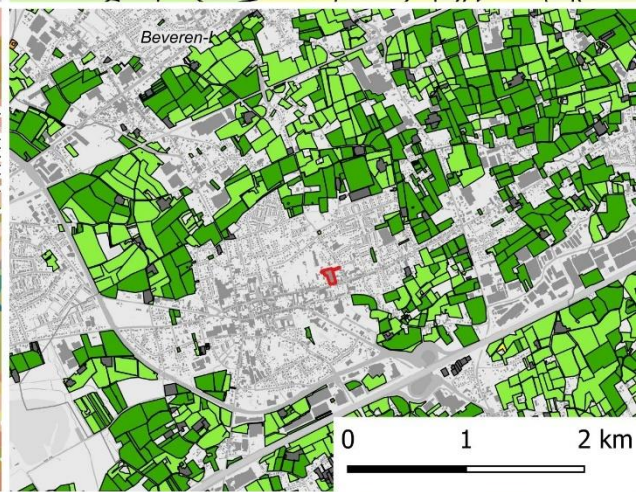
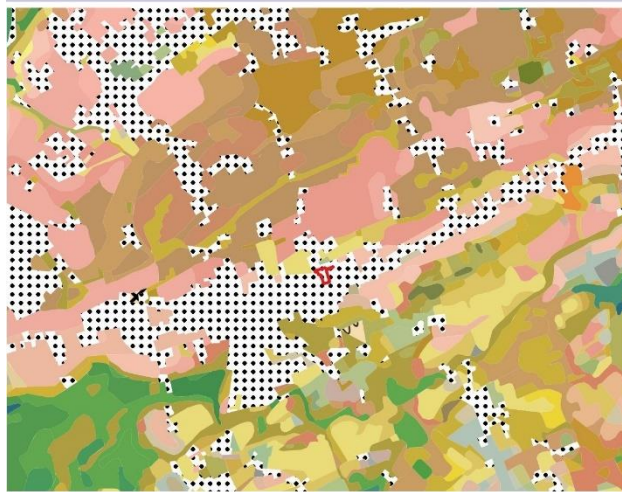
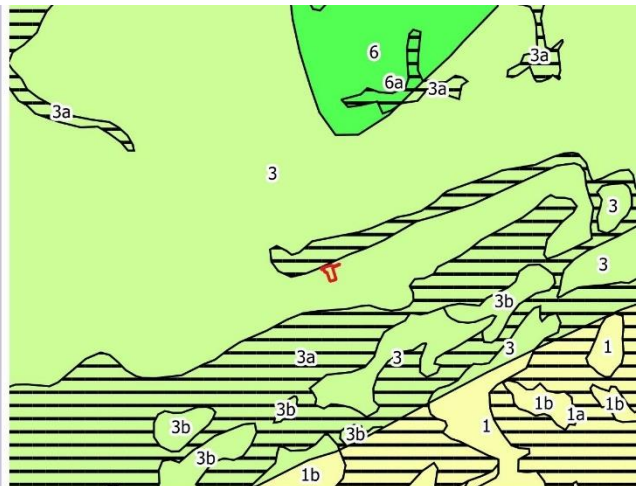
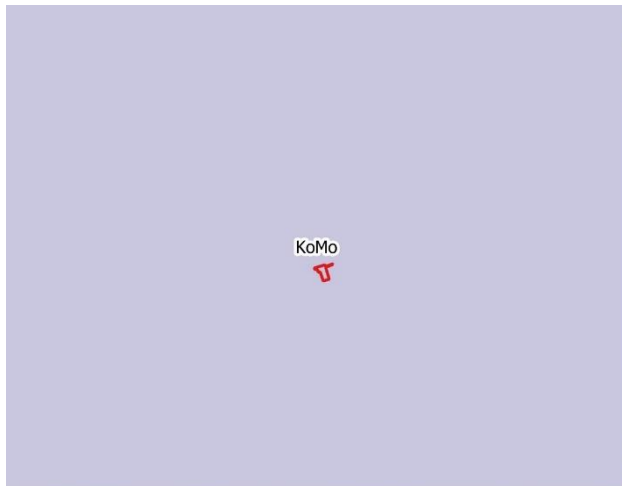
Deerlijk bevindt zich in het zandig interfluvium van Leie en Schelde en ligt gevat tussen de uitdijende urbane kernen van Kortrijk en Waregem. De dorpskern van Deerlijk bevindt zich ten noorden van de Gaverbeek. Een andere historische parochie - Sint-Lodewijk- situeert zich in het uiterste zuiden van de gemeente. Rond het station groeide eind 19de eeuw een derde kern.

Het landschap is licht golvend. De laagste delen situeren zich in de vlakte van de Gaverbeek (tot 15 m TAW). De hogere delen in het landschap (tot 50 m TAW) situeren zich in het zuiden, nabij de overgang met het lemig Leie-Scheldeinterfluvium. Landschappelijk is het grondgebied op te delen in drie zones:

- een noordelijke gedeelte gevat tussen Desselgem - Beveren-Leie en de aloude weg van Kortrijk naar Gent. Een vrij vlak gebied met vruchtbare zandleemgronden.
- Een centraal gedeelte langs de alluviale vlakte van de Gaverbeek; veelal mergelhoudende moerasgronden met zandige opduikingen;
- Een zuidelijk rond Sint-Lodewijk en langs de grens met Zwevegem. Voornamelijk klei- en lemige zandgronden¹.

Het projectgebied situeert zich net buiten de historische dorpskern van Deerlijk net buiten het alluvium van de Gaverbeek. Het projectgebied is relatief vlak met een hoogte rond de 17 m TAW.

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Deerlijk [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14707> (Geraadpleegd op 08-07-2022)

 Projectgebied_2022G96

Aanmaakdatum: 08/07/2022

Figuur 4 Geologie en bodem ter hoogte van het projectgebied: de kwartair geologische kaart (linksboven), de tertiair geologische kaart (rechtsboven), de bodemkaart (linksmidden), de potentiële erosiekaart (rechtsmidden) en de bodemgebruikskaart (onder) (©geopunt)

2.4.2.2. Geologie

Op schaal van de geologie situeert het projectgebied zich in de Tertiaire Formaties van Kortrijk (Figuur 4). Binnen de Formatie van Kortrijk worden doorgaans vier leden onderscheiden: de Klei van Mont Héribu, de Klei van Orchies (of Saint-Maur), de Klei van Moen (of Roubaix) en de Klei van Aalbeke. Ter hoogte van het projectgebied dafzoomt het Lid van Moen: grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen; Nummulites planulatus².

Op het tertiair rust het quartair pakket en dat wordt ter hoogte van het projectgebied (Figuur 4) gekenmerkt door sequentie type 3 bestaande uit zandige eolische afzettingen van het Weichseliaan of het Vroeg Holoceen (ELPw). Vaak zijn er ook hellingsafzettingen uit het Quartair aanwezig (HQ). De basis van het tertiair betreft fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (FLPw)³.

2.4.2.2. Bodemtype

Op de bodemkaart staat het projectgebied gekarteerd als sterk vergraven gronden (OB) waarbij er wordt vanuit gegaan dat het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens en bouwactiviteit werd gewijzigd of vernietigd.

2.4.2.3. Bodemerosie

Het projectgebied ligt in urbaan gebied dat niet werd gekarteerd in functie van de bodemerosiekaart.

2.4.1.4. Bodemgebruik

Op de bodembekdekkingskaart staat het projectgebied gekarteerd als bebouwd terrein met verharding.

² Databank Ondergrond Vlaanderen 2022: <https://www.dov.vlaanderen.be/> (Geraadpleegd op 08-07-2022)

³ Databank Ondergrond Vlaanderen 2022: <https://www.dov.vlaanderen.be/> (Geraadpleegd op 08-07-2022)

2.4.3 Historisch-cartografische situering

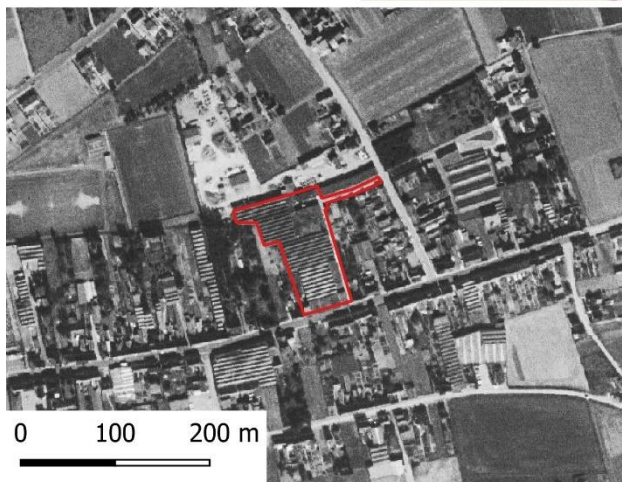
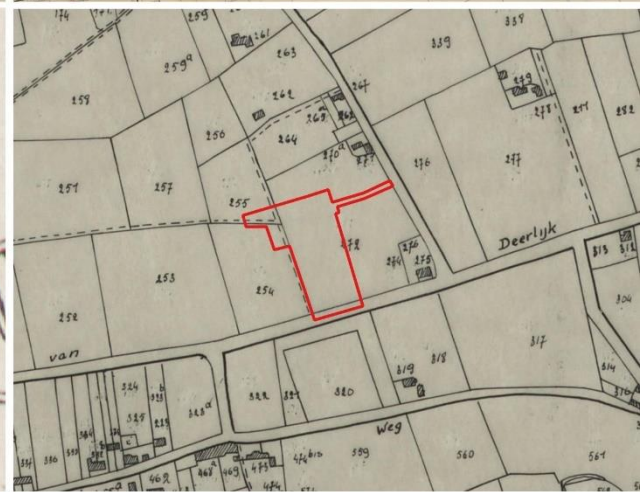
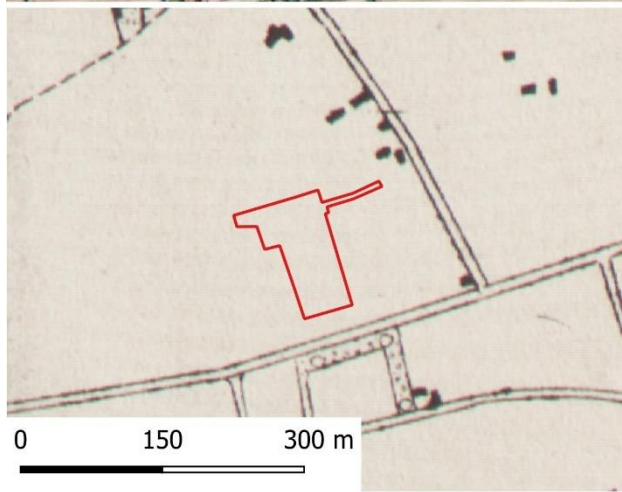
Ten zuiden van de Leie strekte zich het Methelawoud uit (eerste vermelding 10de eeuw). Op de zandrug tussen dit bos en het alluviaal van de Gaverbeek situeerde zich een zandrug. Op deze zandrug situeerden zich verspreid droge kouters. De rug werd ook gevolgd door de oude weg van Kortrijk naar Gent via Waregem, dit is de huidige Kortrijkse Heerweg en de Hoog- en Waregemstraat. In deze context ontstond ten laatste in de 10de eeuw de nederzetting Derlike rond een dries afhankelijk van de heerlijkheid Assche. Deerlijk ontwikkelt zich voornamelijk als landbouwgemeente. Na 964 komen al grote delen van het Medelewoud en omgeving van het latere Deerlijk in handen van de Gentse Sint-Pietersabdij na schenking door de Vlaamse Graaf. Onder impuls van de abdij wordt het gebied in cultuur gebracht. De Gaverbeek vormt zowat de ontginningsgrens.

Onder Oostenrijks bewind groeit de linnenindustrie in het Kortrijkse explosief. In Deerlijk wordt op dat moment voornamelijk grof linnen geproduceerd. De toenemende welvaart uit zich onder meer in de verhoogde bouwactiviteit en expansie van de dorpskern. Omstreeks 1815-1830 kent de linnennijverheid een sterke achteruitgang ten gevolge van de afnemende afzetmarkten en goedkoper machinaal vervaardigd textiel uit Engeland. Toch blijft men in Deerlijk linnen en ook ander textiel produceren. Aanvankelijk veelal in huisbedrijfjes maar in de 20ste eeuw ook op grotere schaal in de fabriek. In 1937 telt het dorp meer dan elf katoenweverijen, twee fluweelweverijen en zes linnenweverijen⁴. De fabrieksgebouwen ter hoogte van het projectgebied behoren tot de voormalige weverij Terryn-Loosveldt opgericht in 1928⁵.

Op het historisch kaartmateriaal zien we duidelijk dat het projectgebied zich buiten de historische dorpskern bevindt. Het gebied - ten noordoosten van de dorpskern- blijft tot in de 20ste eeuw onbebouwd terrein. Op de Ferrariskaart (1772-1778) zien we het projectgebied in een rurale omgeving. De terreinen lijken een agrarische functie te hebben, ze zijn ingetekend als akkerland omgeven door hoogstambomen. Ook het 19de eeuws kaartmateriaal, met name de Atlas der Buurtwegen (1841), de kaart Vandermaelen (1846-1854) en de Popp kaart (1842-1879) tonen nog steeds een onbebouwd terrein. Op de orthofoto's uit 1971 herkennen we vanzelfsprekend al de weverij van Terryn-Loosveldt. Op de luchtfoto uit de periode 1979-1990 zien we dat een aantal van de originele fabriekshallen plaats hebben moeten maken voor nieuwe infrastructuur.

⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Deerlijk [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14707> (Geraadpleegd op 08-07-2022)

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2022: Weverij met conciërgewoning [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/86502> (Geraadpleegd op 08-07-2022)

 Projectgebied_2022G96

Aanmaakdatum: 08/07/2022

Figuur 5 overzicht van relevant historisch kaartmateriaal en orthofoto's beschikbaar op geopunt: Ferrariskaart (1777) (linkssboven), Vandermaelenkaart (1846-54) (rechtsboven), Atlas der Buurtwegen (1840) (linksmidden), Poppkadaster (1842) (rechtsmidden), orthofoto 1971 (linksonder) en orthofoto 1979-1990 (rechtsonder) (©geopunt)

2.4.4. Archeologische situering

Voor een straal van +/- 1000 m rond het projectgebied bevat de Inventaris Onroerend Erfgoed een groot aantal archeologische waarnemingen. Binnen deze perimeter situeren zich geen vindplaatsen uit de steentijden, maar op wat ruimer schaal wordt duidelijk dat de vroegste bewoning in de omgeving zich situeert in de vlakte van de Gaverbeek. In Deerlijk en omliggende gemeenten werden (oa. CAI ID 70249; 76580; 76581; 70464; 221566; 226759; 73533; 70466; 70265; 70359; 221180) er samen meer dan 2000 voorwerpen van vuursteen verzameld, veel laat-paleolithicum en vroeg-mesolithicum. Langs de depressie van de Gaverbeek wijzen ook verschillende vondsten op menselijk aanwezigheid tijdens het neolithicum. Voorbeeld is de gepolijste bijl- en pijlpunten die werd gevonden in de omgeving van de Stationsstraat (CAI ID 70265).

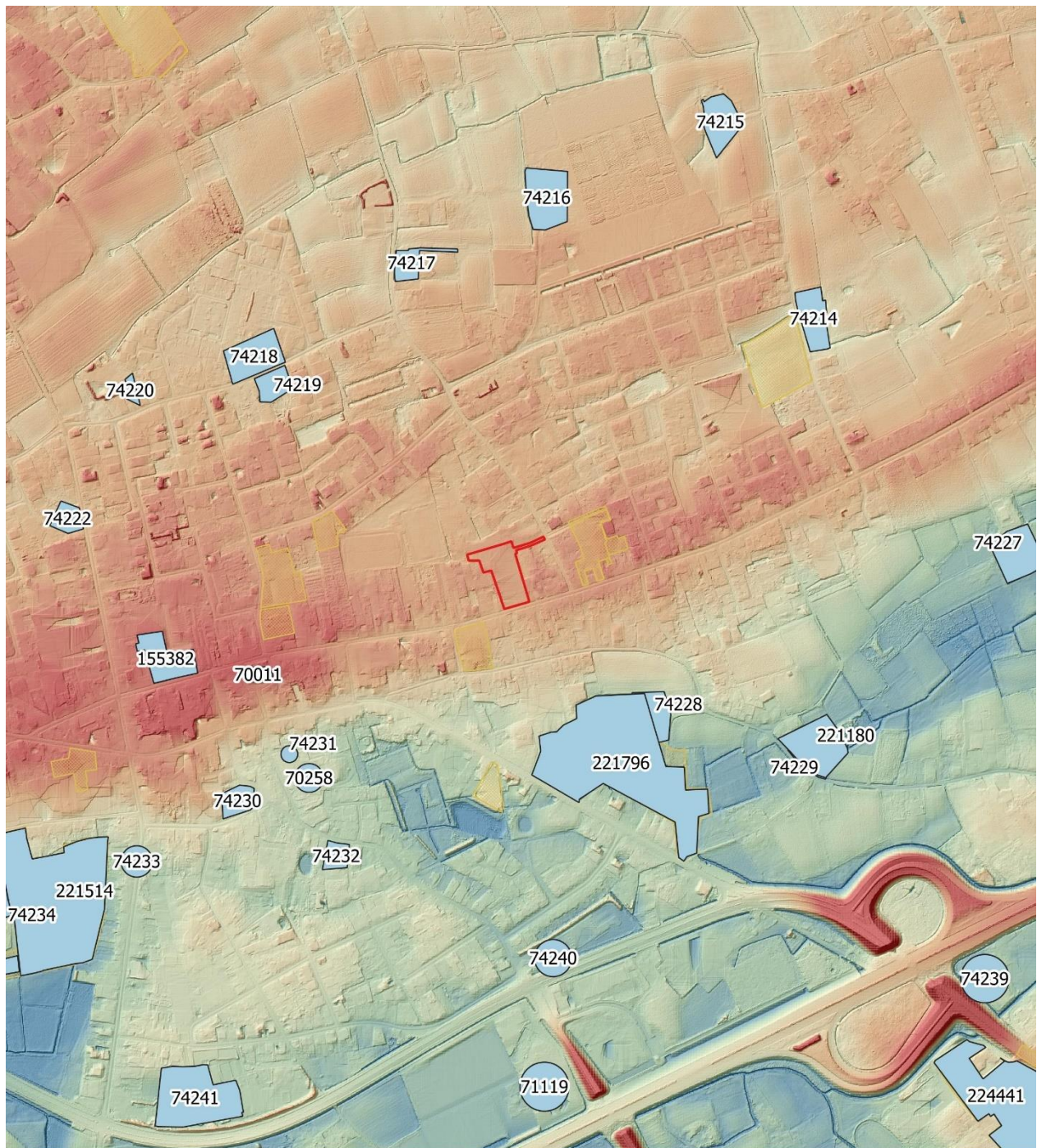
Voorlopig ontbreken op Deerlijks grondgebied sporen uit de bronstijd en de ijzertijd, alhoewel er vermoedelijk ook in die tijd bewoning was. Dit lijkt dus eerder

Diverse onderzoeken maken duidelijk dat er ter hoogte van de dorpskern van Deerlijk in de Romeinse periode (2de -3de eeuw) een nederzetting was van een zekere omvang. Sporen hiervan werden ondermeer aangetroffen bij onderzoek in het dorpscentrum (CAI ID 70258), ter hoogte van de Sint-Columbakerk (Despriet 1977) (CAI ID 70011), aan de Cassinastraat (CAI ID 221514)⁶ en ter hoogte van de voormalige Spinnerij Overlacq (CAI ID 155382). De laatste site leverde ook sporen op uit de Karolingische periode (Deschietter & De Clercq 1999).

Voor de volle middeleeuwen is er het mogelijk mottekasteel (op basis van historische cartografie, CAI ID 71119) tussen de Pontstraat, de Gaverstraat en de E3. In 1625 vermeld als "het goed ter Wostijne" en in een landboek uit 1747 "het Motjen" genoemd.

De late middeleeuwen zijn goed vertegenwoordigd onder de waarnemingen. Die komt vooral door een systematisch cartografisch onderzoek dat werd uitgevoerd om sites met walgracht in kaart te brengen (CAI ID 74215-7241; 74514). Het merendeel van deze sites gaan terug tot de late middeleeuwen en zijn in verband te brengen met een ontginningsgolf onder impuls van de Gentse Sint-Pietersabdij.

⁶ <https://id.erfgoed.net/archeologie/notas/8116>

Bekrachtigde archeologienota's en nota's
 archeologie_elementen
 Gebieden geen archeologie
 Projectgebied_2022G96

0 250 500 m

Aanmaakdatum: 08/07/2022

Figuur 6 Archeologische waarnemingen en onderzoeken ter hoogte van het projectgebied volgens de Inventaris Onroerend Erfgoed (©inventaris.onroerenderfgoed.be)

3. Datering en archeologische verwachting

Het projectgebied situeert zich enkele honderden meters ten noordoosten van de historische dorpskern van Deerlijk op een zuidflank van een oost-west georiënteerde zandrug langs de vallei van de Gaverbeek (ten zuiden van projectgebied.. Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het terrein in de 20ste eeuw onbebouwd bleef en werd gebruikt als landbouwareaal. Pas in 1928 verschijnen er met de weverij van Terryen-Loosveldt de eerste constructies op het terrein

De kans op archeologisch erfgoed uit vroegere periode is bestaande. Het projectgebied situeert zich op de flank van een zandrug, een landschappelijk aantrekkelijke plek. Uit analoge landschappelijke situaties weten we dat dit type gronden vaak al sinds het neolithicum werden bewoond. Uit de directe omgeving zijn er vindplaatsen gekend uit de Romeinse tijd en later.

4. Synthese

Deze synthese brengt de resultaten uit het landschappelijke, archeologische en historisch-cartografisch assessment in confrontatie met de geplande werken. De beschikbare bronnen leveren voldoende informatie om de vooropgestelde onderzoeksvragen te beantwoorden:

- *Wat is op basis van de bestaande bronnen, het archeologisch potentieel van het projectgebied?*

Matig. Het projectgebied situeert zich op de flank van een zandrug, een landschappelijk aantrekkelijke plek. Uit analoge landschappelijke situaties weten we dat dit type gronden vaak al sinds het neolithicum werden bewoond. Uit de directe omgeving zijn er vindplaatsen gekend uit de Romeinse tijd en later.

- *Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van één of meerdere archeologische sites binnen de grenzen van het projectgebied?*

Nee

- *Wat is de bewaringstoestand van bodem en eventuele site(s) in het projectgebied?*
Met relatieve zekerheid niet goed. In 1928 worden er op de terreinen de weverij van Terryn-Loosveldt aangelegd. Het gebouwencomplex wordt meermaals gerenoveerd en uitgebreid. De impact van de constructiewerken is groot. Daarboven komt ook nog de impact van de industriële activiteit wat heeft geleid tot een vastgesteld historische vervuiling van de ondergrond.

- *Welke impact hebben de geplande werken op het eventuele archeologisch erfgoed?*
Het te slopen industrieel complex omvat een kantoorgebouw langs de Waregemstraat 29; een geheel van fabriekshallen ten noorden van dit kantoorgebouw; een verharde strook ten oosten van de kantoren en fabriekshallen. De sloop bestaat uit de afbraak van alle opstaand muurwerk alsook van de uitbraak van funderingen, rioleringen, terreinverhardingen, putten en deksels, kabels en leidingen en overige aanwezige installaties.

De geplande werken hebben weinig impact op archeologisch erfgoed. Het gaat om afbraak en uitbraak van bestaande structuren. We mogen er van uitgaan dat de verstoring door afbraak in grote mate gelijk is aan de historische verstoring door de bouw en aanleg destijds.

- *Biedt het projectgebied een potentieel op kennisvermeerdering?*
Nee. Het projectgebied heeft weliswaar archeologisch potentieel maar de impact van de werken op archeologisch erfgoed is eerder beperkt. De geplande werken situeren zich in reeds verstoorde zones. Daarom wordt het potentieel op kennisvermeerdering als laag ingeschat.

- *Wat is het kader waarin dit kennispotentieel kan of moet geëxploiteerd worden?*
De archeologienota op basis van bureauonderzoek wordt beschouwd als volledig. De bestaande archeologische en historische bronnen leverden voldoende informatie om aan te tonen dat het potentieel tot kennisvermeerdering laag moet worden ingeschat. Bijkomend vooronderzoek met ingreep op de bodem of een opgraving is kosten baten niet aangewezen en er is dan ook geen noodzaak tot het opstellen van een kader ter exploitatie van het archeologisch potentieel.

Samenvatting

De bouwheer plant de sloop van een industrieel gebouw met kantoor te Deerlijk, Waregemstraat 29. Het projectgebied omvat het perceel gekend bij het kadaster onder het nummer Deerlijk, 1e afd. Meldert, Sectie A nr. 272E4; 272G3. De totale oppervlakte van de betrokken percelen betreft +/- 8597 (>3000 m²) waarvan meer dan 1000 m² wordt geroerd door de geplande werken met ingreep op de bodem. De opmaak van een archeologienota is verplicht in kader van de aanvraag tot omgevingsvergunning.

Het projectgebied situeert zich enkele honderden meters ten noordoosten van de historische dorpskern van Deerlijk op een zuidflank noordflank van een oost-west georiënteerde zandrug langs de vallei van de Gaverbeek (ten zuiden van projectgebied.. Het historisch kaartmateriaal toont aan dat het terrein in de 20ste eeuw onbebouwd bleef en werd gebruikt als landbouwareaal. Pas in 1928 verschijnen er met de weverij van Terryn-Loosveldt de eerste constructies op het terrein

De kans op archeologisch erfgoed uit vroegere periode is bestaande. Het projectgebied situeert zich op de flank van een zandrug, een landschappelijk aantrekkelijke plek. Uit analoge landschappelijke situaties weten we dat dit type gronden vaak al sinds het neolithicum werden bewoond. Uit de directe omgeving zijn er vindplaatsen gekend uit de Romeinse tijd en later.

Het projectgebied heeft weliswaar archeologisch potentieel maar de impact van de werken op archeologisch erfgoed is eerder beperkt. De geplande werken situeren zich in reeds verstoorde zones. Daarom wordt het potentieel op kennisvermeerdering als laag ingeschat.. Bijkomend vooronderzoek met ingreep op de bodem of een opgraving is kosten baten niet aangewezen.

Bibliografie

Despriet Ph. 1977, De Sint-Columbakerk in Deerlijk, in: De Gaverstreke, p. 7-48.

Despriet Ph., 1979, Het oudheidkundig bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1977, in: De Leiegouw jg. XXI, afl. 1, p. 133-146.

Despriet, Ph. 1980, Het Oudheidkundig Bodemonderzoek in het arrondissement Kortrijk in 1978, in: De Leiegouw, jg. XXII, afl. 4, p. 359-376.

Deschieter J. & De Clercq, Romeinen en middeleeuwen in een Deerlijkse bouwput: Archeologisch noodonderzoek op het Ovelacqterrein (1997), in Derlike, nr. 4, 1999, p. 100-138.

Lijst van figuren

Figuur 1 het projectgebied op de GRB-basiskaart (boven); het projectgebied ten op zichte van de relevante datalagen van de inventaris onroerend erfgoed. Basislaag recente orthofoto (onder) (© geopunt).....	6
Figuur 2 overzicht van het te slopen industrieel complex.....	7
Figuur 3 reliëf en hydrografie in het projectgebied. Basislaag DTM-Vlaanderen (boven) en recente orthofoto (onder) (©Geopunt).....	10
Figuur 4 Geologie en bodem ter hoogte van het projectgebied: de kwartair geologische kaart (linksboven), de tertiair geologische kaart (rechtsboven), de bodemkaart (linksmidden), de potentiële erosiekaart (rechtsmidden) en de bodemgebruikkaart (onder) (©geopunt).....	13
Figuur 5 overzicht van relevant historisch kaartmateriaal en orthofoto's beschikbaar op geopunt: Ferrariskaart (1777) (linkssboven), Vandermaelenkaart (1846-54) (rechtsboven), Atlas der Buurtwegen (1840) (linksmidden), Poppkadaster (1842) (rechtsmidden), orthfoto 1971 (linksonder) en orthofoto 1979-1990 (rechtsonder) (©geopunt)	16
Figuur 6 Archeologische waarnemingen en onderzoeken ter hoogte van het projectgebied volgens de Inventaris Onroerend Erfgoed (©inventaris.onroerenderfgoed.be)	18